

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI DE UNIFICARE LEGISLATIVĂ, DOCTRINĂ,
' JURISPRUDENȚĂ, LEGISLAȚIE COMPARATĂ

Apare la fiecare luni ca numere duble, afară de lunile de vacanțe Iulie și August, când apare ca numere simple.	Abonamentul:		Redacția și administrația (în mod provizor): Palatul Curții de Apel Cluj, Et. II/85. unde se primesc: corespondența, manuscrisele și abonamentele.
	<i>Pentru autorități, bănci, institut, fin. avocați etc.</i>		
	Pe un an	100 Lei	
	<i>Pentru magistrați pe an</i>	80 Lei	
	<i>Pentru studenți pe an</i>	60 Lei	
	Un număr simplu	5 Lei	
Un număr dublu	7 Lei		
Un număr vechiu	10 Lei		

Terminologia juridică

(în Ardeal.)

Cu ocaziunea introducerii limbii române în justiția din Ardeal, se observă, că se accentuează pe zi ce trece, introducerea de noi termeni, creindu-se cu modul acesta, o terminologie juridică specială și de multe ori cu totul îndepărtată de terminologia juridică din vechiul regat. Sperăm că unificarea limbii nu va fi îngreuiată de tendințe regionaliste. De aceea, o circumscriere în adevărata limbă românească în ori ce direcțiune se impune să convenim, că trebuie făcută încă dela început. E de datoria ori căruia român să nu lase ca pe ogorul limbii românești, să fie sămănați și să prinză rădăcini, cuvinte noi și de multe ori improprii sensului, pentru care avem deja cuvinte proprii, introduse și acomodată în limbă, sub o influență și o evoluare naturală, mai ales când avem în față pericolul, ca membrii aceleiași națiuni să rămână împărțiți.

Aci în Ardeal o literatură juridică proprie românească nu a existat. Juriștii ardeleni au cultură juridică maghiară, iar limba românească ce o vorbesc, este o limbă, care pe calea progresului ce este impus unei limbi, a rămas în urmă, din cauza prigonirei milenare la care a fost supusă. De acela astăzi, când s'au deschis larg porțile limbii românești, când ea trebuie introdusă și în justiție, în mod involuntar, ardelenii vin cu cuvinte tehnice, luate din dicționarele Maghiaroromânești întocmite în grabă, sau acomodează cuvinte de origină latină, pe care încă le mai păstrează tocmai din cauza încătușării în care a fost silită să stea, vorbirea limbii românești.

Dat fiind idealul, către care trebuie să ne îndreptăm toți cei ce simțim românește, este momentul ca să nu neglijăm, ca de la început să ne îndreptăm pe calea cea cu adevărat românească.

Literatura juridică românească din vechiul regat, a avut și are o frământare naturală și liberă, condusă în de aproape de tendințe pur românești. Calea apucată de ea trebuie deci urmărită. Când ne găsim în față unul fapt, sau unul act juridic, nu trebuie să apucăm calea dicționarului, ci a literaturii juridice din vechiul regat. Aci să căutăm faptul, aci să căutăm actul, sau dacă nu-l găsim, să vedem cu ce se asemănă, și denumirea prevăzută aci să o aplicăm.

Luăm de exemplu actul prin care judecătorul rezolvă o cerere ce i se prezintă și pe care procedura ungară o denumește în mod generic „Határozat“ și vom găsi corespunzător în literatura juridică românească: „Hotărâre.“

Vedem că „Határozat“ generic unguresc se împarte în „Itélet“ și „Végzés“. Că „Itélet“ înseamnă—rezolvarea judecătorească în fond a pricinii de ori care instanță (judecătorie de ocol, Tribunal, Curtea de Apel, Curtea de Casație), iar „Végzés“ este rezolvarea ce o dă aceleași instanțe, în afară de fond, pentru pregătirea judecării fondului, sau acolo unde nu se cere a se da „Itélet“, sau se decide în camera de consiliu.

În legislația din vechiul regat rezolvarea în fond a pricinilor se dă de judecătoria de ocol prin hotărâre, care poartă numele de „Carte de judecată“; la Tribunal prin hotărâre care poartă numele de „Sentință“; la Curtea de Apel și de casație prin hotărâri care poartă numele de „Decizii“¹⁾; iar rezolvarea ce dau toate aceste instanțe pentru pregătirea judecării fondului sau acolo unde nu se cere a se da carte de judecată, sentință sau Decizie, sau la rezolvările de complex se numește: *încheere, jurnal sau proces-verbal*.

De ce în cazul acesta s'ar da alte denumiri, dacă pentru toate aceste acte avem deja termeni consacrați? — Aceștia sunt termeni impuși de limba literară juridică românească, și a-i traduce altfel este a nu face o traducere românească. Un literat care ar traduce o carte dintr'o limbă străină, nu va traduce nici odată un cuvânt ce înseamnă un obiect, o floare etc. altfel de cum i se zice pe românește la acel obiect sau floare, deci cu cuvântul care să redea noțiunea adevărată.

Dar să trecem mai departe.

Calea de atac îndreptată contra unei sentințe (Itélet) către o instanță superioară în al doilea grad, se chiamă în procedura ungurescă „Fellebezés“, iar calea de atac contra unei încheeri, jurnal sau proces-verbal (Végzés) se chiamă „Felfolyamodás“.

Traducerea cuvântului „Fellebezés“ este: apel (a merge mai sus)¹⁾ iar a cuvântului: „Felfolyamodás“ este: recurs, apelațiune. Domnul Dr. Traian Pop

¹⁾ Vezi Procedura Civilă de G. Tocilescu.

²⁾ Dicționarul Maghiar-Român, Jon Gheșle

în Dicționarul Juridic ³⁾ traduce pe „Fellebezés” apel, iar pe Felfolyamodás deși recunoaște că se traduce în românește: recurs, apelație, opinează că ar fi bine să se traducă: *contestație*. Ce l'a făcut pe Dsa să opineze așa, ne-o spune (pag. 419) „Traducerea verbală ar fi recurs, dar nu se poate adopta acest termen pentru că s'ar confunda cu recursul în casație, termen adoptat pentru „felülvizsgálat”. Nu se poate accepta nici termenul de apel fiind că acesta este consacrat pentru *felebbezés*. — Pentru a se evita o astfel de confuzie și perturbare (sic) e necesar să se consacre pentru *Felfolyamodás* termenul de *contestație*”. Apoi la pag. 40 sub cuvântul Cale zice: „*Felfolyamodás* în penal corespunde în unele cazuri noțiunii de recurs, în altele opoziției și în altele la contestație”, iar la pagina 74: „Contestație (sau recurs) — *Felfolyamodás* (Traducerea literară este — *ellentmondás*). Calea de atac în contra hotărârilor (acesta este termenul general, căci aveau sunt intitulate deciziuni — *végzése*) senatului de acuzare și a tribunalului. (în vech. reg-recurs?) Această contestație (*felfolyamodás*) se judecă de către curtea de apel, care poate casa, confirma sau schimba decisiul (decisiunea) atacat.”

După cum vedem, nici o normă în înlocuirea termenilor. Pare că pentru un moment intrase pe calea cea adevărată, dar neținând socoteală în deajuns de termenii consacrați de literatura juridică din vechiu, regat, s'a lăsat îndus în eroare.

Să venim acum la literatura juridică din vechiul regat.

Atacul îndreptat contre unei hotărâri (în genere a primei instanțe, către instanța de apel, în regulă generală, se chiamă: *Apel*; iacă deci cum trebuie numită calea de atac atât: „*Fellebbezés* cât și „*Felfolyamodás*”. Pentru cel d'întâi termen pare că nu este discuție. Pentru cel de al doilea nu pricepem pentru ce se face discuție, că în unele părți se susține cu încăpăținare să se traducă, cu cuvântul *recurs*.

Dacă ne luăm după dicționar chiar, vedem că „*Felfolyamodás*” se traduce și cu cuvântul *recurs* și cu cuvântul *apelațiune*. În cazul acesta de ce nu s'ar lua cuvântul din urmă care este în sensul literar juridic românesc? De fapt „*Felfolyamodás*” se chiamă atacul contra unui „*Végzés*” care urmează să se numească încheiere sau jurnal, al unei instanțe, către instanța imediat superioară (art. 550 pr. C.) și aceasta nu este de cât instanța de apel, (art 478. pr. civ.) Deci caracterul atacului îl mai dă și instanța ca și în legislația din vechiul regat.

Cu cuvântul *recurs* în tot cazul nu poate fi tradus. Conform literaturii juridice românești, *recurs* înseamnă, atacul îndreptat în principiu contra hotărârilor date de instanțele de apel sau și contra hotărârilor de prima instanță când dreptul de apel este interzis de lege, către instanța numită instanță de recurs.

Același lucru îl găsim și în legislația ungurească, cel puțin așa reese din procedura civilă și penală.

Art. 520. pr. civ. „Contra sentințelor *judécătorii-lor de apel* se poate face recurs (*felülvizsgálat*) ⁴⁾.”

Art. 426 pr. p. „Recursul în casație se poate face în următoarele cazuri: 2) Contra unei sentințe a tribunalului, ce nu se poate ataca cu apel, 3) Contra sentinței date în prima instanță sau contra *incheerei* (*végzése*) în fond a Curței de Apel, — 4) contra sentinței Curței de Apel, care a judecat în a doua instanță. — 5) Contra sentinței tribunalului dată în a doua instanță, etc.⁵⁾.”

Denumirea de recurs se mai dă și după instanța care trebuie să judece. Denumirea de recurs nu se dă de cât cererii ce trebuie rezolvată de Curtea de Casație sau instanța investită cu această calitate de lege. Acesta este un adevăr care reese și din legislația ungurească. (art. 525 pr. civ). Nu se poate zice că alta este situația față de hotărârile numite „*Itélet*” și alta față de cele „*Végzés*”. În adevăr proc. Civ. maghiară nu repetă și la „*Végzés*” cea ce decide pentru „*Itélet*”, dar nu-i mai puțin adevărat că la capitolul III. (*felfolyamodás*) legiuitorul tace, și o regulă de interpretare zice că în cazuri similare și rezolvarea trebuie să fie similară. Faptul că legiuitorul maghiar botează în două feluri, un același act nu poate fi un motiv, ca prin traducere să denaturăm natura actului. De alt fel procedura penală maghiară în articolul 426 aliniatul 3 taie ori ce contraversă, căci determină când atacul contra unui „*Végzés*” se chiamă *recurs* și prin art. 378 și 397 când se chiamă apel, așa că nu mai rămâne îndoială că și fața de „*Végzés*” se poate întrebuința cuvântul de *apel*, când atacul este îndreptat către instanța de apel, și *recurs* când este îndreptat către instanța de recurs.

Opoziția. Acest termen se întrebuințează în adevăr exact pentru același act, pe care și limbajul juridic din vechiul regat îl botează la fel.

O singură excepție și anume: La mandatul de plată (o procedură care în legislația din vechiul regat nu există) de competența judecătorului de ocol⁶⁾, întâmpinarea debitorului de a contesta emiterea mandatului de plată este denumită *opozitie* (*Ellentmondás*); iar la mandatul de plată comercial care are o procedură identică, este denumită excepțiune.⁷⁾ Așa este practica și așa a tradus-o și traducătorii proc. civile.

Este drept că textul maghiar întrebuințează două cuvinte deosebite. La prima, întrebuințează cuvântul „*Ellentmondás*”; iar la cea de a doua „*Kifogás*”. Procedurile însă sunt aceleași și într'un caz și într'altul. Deci un act identic botezat în două feluri.

Acest botez se aplică prin împrejurarea că ambele proceduri au legiuitori separați și au fost alcătuite una înaintea altela, și legiuitorul proc. civile n'a făcut de cât să le copieze și să le introducă în text.

De ce și noi să urmărim numai de cât caprișul legiuitorilor maghiari și să nu-i dăm numai un singur

⁴⁾ Proc. civilă tradusă de Al. Ulvianu și alții

⁵⁾ Proc. penală tradusă de Popp și Mavrodineanu

⁶⁾ Dicționarul citat.

⁷⁾ Art. 588—605 proc. civ. M.

⁸⁾ Art. 606—620 proc. civ. M.

³⁾ Dicționar Juridic Român-Maghiar și Maghiar-Român. Cluj. Totuși lucrarea luată în întregul ei, este de nu real serviciu și bine venită.

nume. Și pentru că este vorba de introducerea limbii juridice române, de ce să nu-i dăm actului, ca nume, numele ce se întrebuițează la acte similare.

E drept că mandatul de plată noi nu-l avem în legislația din vechiul regat, dar nu-i mai puțin adevărat că mandatul de plată este o hotărâre judecătorească dată în urma unei cereri și în atare caz noi știm că în regulă generală, când se pronunță o hotărâre judecătorească contra unei părți, care nu este prezentă, în lipsă de alte dispoziții speciale, calea de atac ce trebuie să-o utilizeze cel vătămat și în fața aceleiași instanțe care a hotărât se cheamă: „oposiție“.

Indiferent deci de criteriul de care s'a condus legiuitorul maghiar, pentru noi cei ce întrebuițăm limba română, la acte similare să dăm denumiri similare, și în cazul acesta, și aci trebuie să întrebuițăm și la un fel de mandat ca și la cel alt, cuvântul de „oposiție“.

Dl. dr. T. Pop în dicționarul său juridic de data asta traduce pe „Ellentmondás“ cu „oposiție“ (p. 395) pe când la pag. 74 ne spune că traducerea lui literară este „contestatie“. Se vede deci la ce erori ne poate duce indiferența față de noțiunea ce reprezintă cuvântul.

Contestație. Sensul juridic al acestui cuvânt în literatura juridică din vechiul regat este circumscris numai la acel act, prin care cine-va se plânge de executarea silită judecătorească sau cu această ocazie după cum am arătat mai sus.⁹⁾

Care este acum actul judecătorec din legislația maghiară, căruia i s'ar putea da acest nume?

Să vedem dacă în legislația maghiară avem un act similar.

În adevăr și la ei ca și la noi, contra executării silite judecătorești, — se poate plânge cine-va pentru aceleiași motive ca și la noi și plângerea se judecă de aceleiași instanțe ca și la noi. (Legea LX. din 1881, art. 30, 34 și 94.)

Această plângere poartă numele de: „Előterjesztés“ (art. 34) „Igénykereset“ (art. 94).

În Dicționarul Juridic¹⁰⁾ găsim pe: „Előterjesztés“ tradus: întâmpinare; în dicționarele uzuale îl găsim tradus: Representare, expunere, prezentare, propunere, iar traducătorii codului de proc. civilă îl traduc: obiecțiuni (art. 562), iar pe „Igénykereset“: acțiune de revendicare (la execuțiune) D. J.

Nu vedem deci ca s'ar opune să întrebuițăm cuvântul *contestatiune*, care impacă și traducerea literară și cu modul acesta căpătăm în mod exact noțiunea adevărată.

Excepțiuni. După cum văzurăm mai sus acest termen își propun juriștii din Ardeal să-l atribue căei de atac, contra actului de acuzare.

În limbajul juridic din vechiul regat, prin excepții, se înțeleg niște mijloace speciale și legale de apărare, de care se poate servi o parte sau se pot ridica din oficiu, chiar în timpul judecății ce se urmează în fața

⁹⁾ În combaterea părerei Dlui dr. Pop ca apelul contra jurnalelor să se numească contestație.

¹⁰⁾ Dr. Tr. Pop.

instanței și înainte de a se pronunța hotărârea. În nici un caz nu se înțelege o cale de atac. Căci prin *căi de atac* nu se înțeleg de cât cererile prin care se atacă o lucrare judecătorească, deci o faptă a magistratului.

Confuzia aceasta de alt fel este chiar și în legea maghiară, căci cu același nume („Kifogás“) botează și calea de atac (cea care se îndreaptă contra mandatului de plată comercial) și mijloacele speciale și legale ce o parte poate să le invoace în *sedință*, ca apărare, sau din oficiu în interesul legii, de către magistrat. (Art. 180—183 pr. c.)

Să vedem acum dacă părerea D-lui Dr. Traian Pop și anume dacă atacul contra unei „Végzés“ să poarte numele de *contestatie*, poate fi admisă.

În limbajul juridic din vechiul regat *contestatie* se numește atacul ce se îndreaptă contra unei *execuțiuni silite*. Dacă obiectul contestației este referitor: „la înțelesul, întinderea și aplicarea dispozitivului *hotărârei ce se execută*, contestația se va îndrepta la instanța care a încuviințat *titlul executor*. Toate celelalte incidente sau contestații, ce s'ar ridica asupra *urmăririi însăși*, se vor îndrepta la instanța care execută *hotărârea*.” (Art 400 pr. civ. V. r.)

Prin urmare ca unui atac să-i dai denumirea de *contestatie*, trebuie să fie îndreptat contra unei hotărâri ce se execută, contra unui titlu executor, contra unei urmăririi, unei execuțiuni silite. În afară de aceasta, acest atac sesizează chiar instanța care a pus titlul executor sau chiar instanța care execută hotărârea. Ori, atacul ce se îndreaptă după procedurile maghiare contra unui „Végzés“ nu îndeplinește nici una din aceste condițiuni. Nu se atacă „Végzés-ul“ pentru că se execută, și nici atacul nu este îndreptat la instanța care a încuviințat executarea, sau care execută, și nici la instanța care l'a dat, ci la una superioară.

Se vede deci destul de clar, că propunerea D-lui Dr. Traian Pop, în tot cazul nu poate fi primită.

Trecem acum la: *Recurs* (Felülvizsgálat).

În privința traducerii cuvântului „Felülvizsgálat“ este de observat că în Dicționarul Juridic al D-lui Dr. T. Pop se găsește tradus cu cuvântul de: *recurs*, *recurs în casație*, pe când în dicționarele uzuale cu cuvântul de: „reviziune“.

În practică, vedem că a început să se întrebuițeze cuvântul *reviziune* în loc de *recurs* și în greșeala asta, foarte des, cade și *Inalta Curte de Casație secția ardeleană*.

Ce se înțelege în legislația maghiară prin: „Felülvizsgálat“ și ce se înțelege în literatura juridică românească prin *recurs*, am arătat mai sus când a fost vorba de căile de atac contra încheerilor (jurnalelor) „Végzés“.

Să vedem acum dacă cuvântul: „Felülvizsgálat“ se poate traduce și cu cuvântul: *reviziune* și dacă poate măcar să fie *confuziune*.

În legislația maghiară vedem că în procedura civilă art. 463 găsim: «Sentința finală definitivă, înțelegându-se aci și sentința parțială se poate ataca prin acțiune de revizuire», iar prin art. 566 arată în-

stanța la care urmează să se îndrepte acțiunea de revizuire, stabilind principiul că această acțiune trebuie îndreptată la instanța care a dat hotărârea în contra căreia este motiv de revizuire. Efectul acțiunii de revizuire ni-l spune art. 572 adică, acțiunea odată admisă, procesul se la din nou în cercetare de instanța care a fost investită cu revizuirea, în limitele competenței ei, ca instanța de fond.

În procedura penală, din art. 446 și 451 rezultă oă revizuirea nu se poate face de cât dacă există o hotărâre definitivă iar art. 452 prevede, că de regulă instanța care rezolvă cererea de revizuire este instanța care a rezolvit cauza în prima instanța, și efectul cererii de revizuire îl arată art. 457 și următorii, adică se procedează la o nouă dezbateră principală.

După cum vedem din cele expuse mai sus, revizuirea este o procedură bine determinată, și cu totul separată de recurs în legislația unghurească. Cum putem să zicem, tocmai din punct de vedere al legislației maghiare, că „Felülvizsgálat“ se poate traduce indiferent: cu recurs sau revizuire; când unghurii pentru revizuire au termenul „Perujitás“ și o procedură specială și cu totul separată de aceea a recursului (Felülvizsgálat).

Ar mai merge poate când noi în legislația noastră n'am avea procedură specială pentru reviziune. Dar când noi avem o procedură specială și în mod cu totul separat de procedura recursului, care se aseamănă în totul cu procedura unghurească cunoscută sub numele de „Perujitás“, și pe care noi o denumim reviziune, mai putem să asimilăm cuvântul recurs cu reviziune și să ne fie indiferentă întrebuintarea, din momentul ce în limba română aceste cuvinte au noțiuni separate? De sigur că nu. (Art. 288—304 Pr. c. v. r.).

A mai discuta chestiunea ridicată de un jurist ardelean, că reviziune este una și revizuire este alta, dar pe care nici dicționarele nu o fac, ar fi să perdem vremea și să arătăm că nu știm românește.

Se mai obiectează de unli că „Perujitás“ se traduce cu „reînnoirea procesului“. În adevăr acest cuvânt așa se traduce în dicționarele uzuale⁶⁾ și așa chiar este traducerea lui filologică, de cât, în procedură îl vedem pus ca titlu al unei proceduri, care este identică cu procedura pe care noi o numim revizuire și care în definitiv ne conduce de fapt la același lucru, adică la reînnoirea procesului.

Jată deci cum limba juridică maghiară, care în alte împrejurări se arată bogată în cuvinte, dând denumiri separate la unul și același act, în împrejurarea asta este prea săracă, căci la acte și fapte deosebite, dă aceiași denumire („Kifogás“). Se poate ca cuvântul: „Kifogás“ la ei, să poată reprezenta două noțiuni, treaba lor; noi însă atâta vreme cât avem termen pentru fie care noțiune în parte, nu putem face alt fel, de cât să dăm fie cărei noțiuni termenul ce se impune.

Sper că am dat suficiente exemple și încă dintre cele mai importante, de modul cum trebuie înlocuiți termenii juridici din legislația maghiară. Nu rămâne de

cât, ca buna voința și însufletirea pur românească a juriștilor ardeleni, să continue, având de bază normele de mai sus. Să nu se uite că literații ardeleni ca Coșbuc, Goga și alții s'au ilustrat, întrebuintând limba literaților din vechiul regat, înlăturând cu totul barbarismele, urmele influenței maghiare, sau cuvinte ce nu corespundeau noțiunilor ce trebuiau redată și de la sine înțelese întregului popor român. Cred că ei au fost cel mai bine și mai mult chemați să vază în ce parte a lumii se găsește limba care trebuie urmată, ca adevărată și normal dezvoltată, limba românească.

Lipsa aceasta de traducere corectă, o găsim nu mai puțin și în textele de legi deja traduse. E de notat că pe copertele acestor traduceri, figurează și juriști din vechiul regat. Încă de la apariția acestor traduceri m'am întrebat; care să fie oare titlul de glorie al acestor juriști, care după cunoștința mea personală nu cunosc limba maghiară, dacă nici atât n'au făcut, ca să aplice termenii juridici, pe care cultura lor juridică, o impunea?

Dar pentru că totuși, se vor găsi mulți care să continue a se ambiționa să separe limba juridică din Ardeal de cea din vechiul regat, sau că poate mulți continuă calea începută din lipsă de îndrumări competente, ar fi de datoria Ministerului de Justiție, ca până la unificarea legislativă mult dorită, — să nu lase a se acclimatiza termenii juridici improprii, dând o circulară, — căci sunt mulți care nu cedează de cât așa — prin care să impue terminologia juridică românească, cel puțin pentru actele și faptele judecătorești mai principale.*)

I. Mănescu

consilier la Curtea de Apel
Oradea-Marea.

*) Asupra acestui articol de mare interes a se vedea tot în corpul revistei „Înțelesul a două cuvinte“ părerea unuia dintre redactorii noștri.

Un proiect relativ la „legea căsătorilor.

Savantul profesor de drept civil de la Iași, d-l D. Alexandresco, a publicat în „Tribuna Juridică“ un anteproiect pentru legea căsătorilor, cu elaborarea căruia a fost însărcinat de comisiunea de unificare legislativă de la București. Renumele mondial al D-lui Alexandresco ne impune datoria să ne ocupăm în mod special de această lucrare cu atât mai vărtos, cu cât însuși Dsa și-a exprimat dorința, ca anteproiectul său să fie supus criticei juriștilor români.

De astă dată vom examina părțile ce reglementează valabilitatea căsătorilor;

Anteproiectul (prescurtat: A), are următoarea structură:

Stabilește împiedecările legiuite (după terminologia din Ardeal: impedimentele matrimoniale), cari pot avea diferite efecte: inexistența căsătoriei, ori nulitate ei, sau numai consecințe penale fără invalidarea căsă-

toarei. Unele cauze de nullitate sunt absolute, altele pot fi înlăturate. Dreptul de atac îl au părțile interesate ca și procurorul.

Mai întâiu să vedem impedimentele:

I.

1. Conf. art. 7 „nebunii, furioșii imbecilii, idioșii și impuberii nu pot contracta o căsătorie validă.”

2. Conf. art. 9: „cei interziși judecătorește nu se pot căsători nici chiar într'un interval lucid.”

Se poate constata dela prima vedere, că aceste două articole nu pot să rămână cu această redactare.

Înainte de toate, ele reglementează acelaș lucru. După art. 435 C. C. majorul care este într'o stare obișnuită de imbecilitate, de sminteală sau de nebunie cu furie, trebuie să fie interzis. Prin urmare, dispozițiunile art. 9 sunt cuprinse și în art. 7.

Art. 9 este deci de prisos. Totuși admitem că interzișii pot fi amintiți, anume pentru a prevedea cazul când interzisul nu mai este bolnav și interdicția nu este încă ridicată. Însă în acest caz interdicția nu poate să figureze ca o cauză de sine stătătoare.

Art. 7 reproduce textul codului austriac, dar credem că psihiatra a făcut de mai bine de 100 de ani atâta progres încât nu ar mai trebui utilizată gruparea: „nebuni, furioși, imbecilii, idioși.” În această privință psihiatrul ar trebui să ne dea un text bun, care să cuprindă și starea de inconstiență. Textul art. 9 este de asemenea discutabil, căci propoziția: „nici chiar într'un interval lucid” este de prisos. Când legea oprește pur și simplu căsătoria interzișilor, nu poate fi îndolală că ei nu pot încheia căsătoria, cât timp această împiedecare formală există. *Superflua lex non loquitur.*

Reglementarea consecințelor căsătoriei încheiate de alienați nu este indetulătoare. Art. 59 vorbește numai de căsătoria interzisului. Este adevărat că acest articol prevede și cazul când căsătoria s'a încheiat înainte de pronunțarea interdicției, însă textul este redactat astfel ca și când acțiunea în anulare s'ar putea intenta, numai după ce interdicția a fost pronunțată, cece este greșit, căci exclude atacarea când interdicția nu mai este posibilă. În orice caz lipsește în capitolul VI. dispoziția care să corespundă art. 7. (Nu credem că autorul să califice căsătoria alienaților ca o căsătorie inexistentă, pe baza lipsei totale de consimțământ.) În astfel de împrejurări suntem siliți să ne ocupăm numai cu art. 59, care singur regulează consecințele căsătoriei alienaților. Conform acestui articol căsătoria poate fi atacată:

- a) de interzis
- b) de tutorul său
- c) de consiliul de familie
- d) de Ministerul public

Interzisul poate să atace căsătoria după text, fără nici o mărginire. Prin urmare și „furioșii” vor avea dreptul să întenteze acțiunea în anulare. Pot să o facă în persoană? Dacă nu, pot să dea mandat altuia? În acest caz, voința lor care nu era eficace pentru a încheia căsătoria, va fi eficace pentru a o ataca?

II.

„Impuberii nu pot contracta o căsătorie validă” (art. 7) „Nu este iertat bărbatului înainte de 18 ani impliniți și femeiei înainte de 16 ani impliniți să se căsătorească” (art. 13) „Băteatul precum și fata cari n'au încă vârsta de 21 ani impliniți, nu se pot căsători fără consimțământul tatălui și al mamei. La caz de desbinare între tată și mamă, consimțământul tatălui este suficient. (art. 17).”

1. Art. 7 și art. 13 reglementează în parte acelaș lucru. Pe lângă art. 13 nu mai este nevoie de dispozițiunea citată a art. 7.

2. Textul articolului 17. nu este precis. Sensul adevărat al articolului este, că consimțământul tatălui este suficient. Pentru ce este amintit cazul de desbinare?

3. Art. 18. trebuie modificat în așa fel în cât să vorbească numai de moartea, absența etc. tatălui. Textul actual nu este precis, pentru că consimțământul tatălui este suficient în orice caz. Deci condițiunile art. 18. se cer numai în cazul când e vorba ca consimțământul mamei se fie suficient.

4. Lipsește dispoziția că autoritatea (în Ardeal sedria orfanală) poate să dea consimțământul, dacă părinții sau tutorele îl refuză fără just motiv. Sunt foarte multe cazuri când părinții sau tutorele refuză consimțământul din motive egoiste (pentru a se folosi de averea minorului, pentru a-l sili să lucreze pentru ei, etc.)

5. Atacarea căsătoriei încheiate de cei ce nu au implinit vârsta cerută de art. 13. este regulată în modul următor:

a) nu se poate ataca „dacă au trecut 6 luni de când soții, sau măcar unul din ei au implinit vârsta legală”;

b) „nu se poate ataca dacă femeia care nu avea această vârstă, a devenit grea înaintea expirării celor 6 luni”.

c) în alte cazuri căsătoria poate fi atacată:

de către soți;

de către toți acei cari au vre un interes la aceasta;

de către ministerul public.

Aceste dispozițiuni nu sunt îndetulătoare. Anteproiectul a stricat textul (dealtfel înexact) al art. 167 din C. C. Art. 167 C. C. care vrea să spună că o căsătorie nu poate fi atacată dacă au trecut 6 luni de când soțul care încheiase căsătoria fără a avea vârsta legală, a ajuns la această vârstă.

Adică, în cazul când *nici unul din soți* n'avea vârsta legală, trebuie ca cele 6 luni să fi trecut *pentru amândoi*. Anteproiectul prin intercalarea cuvântului „măcar” a stricat textul art. 167 sau mai bine zis în loc de a-l îndrepta, l-a făcut și mai înexact. După anteproiect căsătoria n'ar fi atacabilă, dacă bărbatul este de 18 ani și jumătate, iar femeia de 10 ani pentru că „măcar” unul din soți a implinit vârsta legală. Femeia, sau tatăl ei n'ar putea să atace căsătoria femeiei pentru că . . . bărbatul are vârsta legală!!

Deși textul art. 167 C. C. este înexact, totuși se poate constata, că nu admite o astfel de consecință fără rost. În punctul 1 al art. 167 cuvintele „sau unul

din ei" se referă la cazul prevăzut de alin. precedent: „dacă unul numai nu ajunsese încă la această vârstă”. Nici de cum nu vrea codul să admită, ca unul dintre soți care n'are încă vârsta legală, să trăească în căsătorie numai pentru că celălalt soț a împlinit această vârstă. Aceasta se înțelege dela sine, dar reese clar și din textul mai precis al cod. francez (art. 185):

„Néanmoins le mariage contracté par des époux qui n'avaient point encore l'âge requis, ou dont l'un des deux n'avait point atteint cet âge, ne peut plus être attaqué:

Lorsqu'il s'est écoulé six mois depuis que cet époux ou les époux ont atteint l'âge compétent.” Aici:

„Cu toate acestea, căsătoria contractată de soții cari n'aveau încă vârsta cerută sau din cari unul nu ajunsese încă la această vârstă nu se poate ataca:

Dacă au trecut 6 luni de când acest soț sau soții au ajuns la vârsta cerută.”

Deci, art. 63 este greșit, cu mult mai greșit decât textul art. 167. C. C.

Insă, chiar dacă am restabili textul mai precis al codului francez, reglementarea cazului n'ar fi îndestulătoare, pentru că textul s'ar putea înțelege astfel, încât căsătoria s'ar putea ataca în orice caz când cele 6 luni n'au trecut încă. Prin urmare, ministerul public ar putea să ceară anularea căsătoriei, chiar dacă soții având deja vârsta legală sunt mulțumiți, aprobând căsătoria prin continuarea conviețuirii și când părinții au aprobat căsătoria. Lipsește dispoziția ca o căsătorie încheiată de cel ce n'avea încă vârsta cerută, este validă dacă soțul o aprobă după ce a ajuns la vârsta legală. Dacă continuarea conviețuirii este o aprobare, se va decide de instanță după împrejurări. Cele 6 luni trebuiesc înțelese astfel încât ele să constituie *ultimul* termen pentru atacare.

Se înțelege că această aprobare n'are putere când căsătoria este anulabilă pentru vre'un alt motiv. În primul rând se va ține socoteală de lipsa consimțământului tatălui (bunului sau tutorelui). Când acest consimțământ există, nu este nici un motiv ca ministerul public sau o a treia persoană cu un interes pur bănesc, să poată ataca o căsătorie în care ambii soți, având deja vârsta legală trăesc în fericire. Pentru ce vrea anteproiectul ca ei să trăească în concubinaj?

6. Dispensa de vârstă (conf. art. 13 din A) o dă „regele pentru motive grave”. Pentru ce regele? Lucrul este de minimă importanță; legea ar putea să autorizeze pe ministerul de Justiție. Lipsește dispoziția, că dispensa se poate da și ulterior, cece este important în cazul când dispensa se cere când procesul de anulare este în curs. Spre exemplu: terțele persoane au atacat căsătoria; soții și părinții sunt mulțumiți; însă de la vârsta legală mai lipsesc câteva zile. N'ar putea părțile interesate să scape de anularea cerută de către un strein? Trebuie să tolereze anularea căsătoriei și să trăească în concubinaj?

7. În genere atacarea unei căsătorii, care numai din motivul de lipsă de vârstă legală este atacabilă, n'ar trebui să fie permisă terțelor persoane. Este fără rost ca o a treia persoană, care de regulă are numai

un interes bănesc, să poată ataca o căsătorie pe care părinții soților nu pot s'o atace (pentru-că și-au dat consimțământul: art. 13, iar când nu și-l-au dat, atacarea se va face pe baza lipsei acestui consimțământ). Numai soții și din interes public, parchetul, pot fi îndreptățiți la atacare.

8. Art. 62 nu este precis. După text și soțul care are vârsta legală, ar putea să atace căsătoria, dacă celălalt soț n'avea această vârstă.

9. Art. 64 este greșit. Nici în codul francez n'ar trebui să figureze această redactare. Acest articol se referă la art. 63 (cod. civ. art. 167, cod fr. art. 185) care spune, că în cazul când au trecut cele 6 luni, sau când femeia a devenit grea, căsătoria nu se mai poate ataca. Prin aceasta se înțelege că nimeni nu poate ataca acea căsătorie, prin urmare de art. 64 n'avem nevoie. Acest articol este nu numai de prisos ci și neprecis, pentrucă dă loc la argumentarea, că mama care nu a consimțit la căsătorie o poate ataca din cauza neîmplinirii vârstei legale chiar și când au trecut 6 luni, sau când femela a devenit grea. Această consecință fiind inadmisibilă, art. 64 (art. 163 C. C.) trebuie înțeles în sensul că el să se refere nu la „articolul precedent”; ci la cazul prevăzut de art. 13 adică, dacă s'a încheiat căsătoria așa încât unul din soți n'avea vârsta legală; iar cele 2 cazuri prevăzute de art. 63 (C. C. 167) nu-și au rost. Insă, în acest caz art. 64 trebuie să urmeze după art. 62 modificat în acest sens. Dacă dreptul de atac nu se dă decât soțului și parchetului, art. 64 trebuie suprimat.

10. Art. 60 și 61 trebuiesc întregite. Conform acestor articole căsătoria contractată fără consimțământul tatălui etc. se poate ataca numai de către acei, a căror consimțământ este cerut; aprobarea ulterioară sau trecerea a 6 luni fac să înceteze dreptul de atac.

Tutorului nu i-am dă acest drept fără autorizația prealabilă a unei autorități. Legea maghlară nici tatălui nu-l dă acest drept, ci numai sedriei orfanale. Trebuie să apărăm pe soț contra egoismului tutorelui.

Lipsește dispoziția că procesul în'entat de părinți sau de tutore, dreptul lor la acțiune trece asupra soțului dacă devine major în decursul procesului.

Lipsind această dispoziție după A) ar fi posibil, ca o căsătorie să fie anulată, cu toate că ambii soți vreau să o mențină, ambii fiind majori și neexistând nici o cauză de nulitate; ca copii în acest caz să rămână nelegitimi, sau să se anuleze căsătoria astăzi, când mâine poate fi contractată din nou; sau în general să nu se poată menținea doi soți majori căsătoria lor, sunt lucruri de neînțeles.

III.

Art. 8 cuprinde o dispozițiune ciudată. „Lipsa celor trebuincioase pentru hrana vieții, cele dovedite sau în deobște purtări rele cunoscute, boalele cele lipicioase sau metehnele cele împotriva scopului căsătoriei, sunt legiuite împiedecări la săvârșirea ei”.

Articolul nu spune mai puțin decât, că un om sarac nu se poate căsători. Sau că un om, care nu se poartă bine este, *incapabil de a se căsători: sau că un*

tuberculos să nu poată să dea numele său copiilor săi ilegitali și mamei lor, nici pe patul de moarte.

Autorul spune că a luat acest articol din codul austriac, însă altul e înțelesul art. 53 din codul austriac. Acel art. spune că *parinții pot să refuze consimțământul la căsătoria copilului lor*, dacă cealaltă parte este lipsită de cele trebuincioase pentru hrana vieții, etc. Aceasta este o dispoziție înțeleaptă. Un tată nu poate fi silit să-și dea fata unui cerșetor, sau unui răufăcător; însă A. a făcut din această dispoziție naturală o *impiedecare generală*. Prin urmare, dacă un cerșetor vrea să ia în căsătorie pe o cerșetoare, A. nu îngăduie aceasta. Dacă un om vrea să se căsătorească cu amanta lui, *A. îl silește să trăiască și mai departe în concubinaj*. În genere o *servitoare nu poate să se mărite*, căci e lipsită de cele trebuincioase pentru trai.

Săracii, oamenii cu purtări rele, bolnavii, toți *trebuie să trăească în concubinaj și să aibă copii ilegitali*. Pentru ce?

Ne întrebăm: Ce este „lipsa celor trebuincioase pentru hrana vieții”? Ofițerul stărei civile va merge la bucătăria viitorilor soți să vadă dacă au destulă făină, linte, fasole, slănină?! Pe cât timp? Sau va trebui să dovedească cum că au bani depuși la bancă? Câți bani?

„Cele dovedite sau deobște purtări rele cunoscute”. Ce să însemne aceasta? Dacă logodnicul este un chefliu cunoscut, nu poate să se schimbe prin căsătorie? Dacă a fost pedepsit, și-a pierdut el capacitatea de a se căsători? etc. etc.

Și dacă s'a încheiat, căsătoria se va putea anula? Nu. Pentru că A nu spune nimic. Destul că în virtutea art. 41 și 42 rudele pot face opoziție pe baza acestui articol. Consecințele pot fi îngrozitoare.

Se pot spune asupra trecutului unei logodnice, toate josniciile din lume, pot fi debitate pe seama ei și atribuite unei fete nevinovate, tot ce e mai rău cerșetărilor se vor putea întinde și asupra fizicului ei etc. etc. O alta armă mai grozavă pentru rudele răzbunătoare nici nu s'ar mai putea imagina.

Suntem convinși, că ilustrul autor a vrut să plaseze textul în discuție după art. 17 pentru a arăta din cari cauze părinții pot refuza consimțământul lor și că art. a fost plasat print'o greșală după Art. 7.

IV.

Art. 12 vorbește de neputință. Propoziția a doua este de prisos de oarece în prima propoziție se amintește, că neputința trebuie să fie perpetuă și anterioară căsătoriei. Pentru ce repetă propoziția a doua același lucru sub altă formă?

Lipsește dispozițiunea că atacarea n'are loc dacă cealaltă parte știe sau putea să știe existența neputinței. Lipsind această dispozițiune, căsătoria bătrânilor s'ar putea ataca ori și când.

Dealtfel, în caz de neputință căsătoria se poate ataca ex capite erroris. Art. 12 ar trebui să fie conținut cu art. 11. Separarea are drept consecință că din

A. nu se poate constata cine este îndreptățit la atacare, pentru că în cap. VI nu se găsește nimic în această privință.

Prin urmare, numai din art. 56 relativ la eroare se poate deduce, că numai celălalt soț poate să atace căsătoria. Însă în acest caz dispozițiile art. 57 nu se potrivesc, pentru că *o lună* nu este de ajuns. (De altfel reducerea termenului de atac la *o lună* este o dispozițiune cu totul greșită).

V.

Contra art. 15 (bigamie) 21, 22, 23 (rudenie) n'avem nici o obiecțiune de făcut.

VI.

Asemenea asupra art. 25 (adopțiune) și 26 (tutorul și nevărsnicul) n'avem nici o obiecțiune. Numai în art. 26 al. I am întrebuința terminologia: „este oprită” (în loc de: „nu se poate căsători”), pentru că aceste căsătorii nu sunt atacabile ci numai oprite, iar din expresiunea „nu se poate căsători” reiese nevalabilitatea căsătoriei.

VII.

Art. 24. Înainte de toate textul este tautologic. Cuvintele „isbit și neisbit” sunt de prisos căci ele repetă numai cuvintele „comis sau încercat”; Cuvântul „nici odată” este deasemenea de prisos. — Nici expresiunea „nu se poate căsători” nu este exactă; căci A. nu stabilește nulitate și prin urmare dacă nu se face opoziție, părțile se pot căsători și căsătoria lor va fi validă. — Anteproiectul reproduce în acest articol — într'o redactare mai puțin precisă — articolul 23 din legea maghiară. Însă, în motivare spune că a luat acest text din articolul 68 C. C. austr. și din art. 13 (afară de art. 23) din legea maghiară. Pe semne A. crede că impedimentele din art. 13 și 23 din legea maghiară sunt aceleași. Nici vorbă nu poate fi. Art. 13 legea maghiară și art. 68 C. C. austriac reglementează același impediment. Și aceasta provine din dreptul canonic (impedimentum criminis): când cineva în înțelegere cu unul din soți a pus la cale uneltiri contra vieții celuilalt soț. Destul de des este cazul când doi amanți, cari nu pot să se căsătorească, pentru că unul din ei nu este liber, decid asasinarea soțului care le stă în cale. Pentru a împiedica realizarea unor astfel de planuri criminale, s'a prevăzut acest impediment.

Cu totul despre altăceva este vorba în art. 23 din legea maghiară. Căsătoria unuia din soți este oprită să se contracteze cu acela, care a fost condamnat pentru asasinat sau omor voluntar comis sau încercat asupra celuilalt soț.

Pe când în cazul prevăzut de art. 13 legea maghiară cere înțelegerea soțului, în cazul art. 23 nu se cere. În cazul din art. 13 este nulitate, pe când după art. 23 nu este. Art. 13 nu cere comiterea sau încercarea omorului; ci numai uneltiri, și prin urmare și actele preparatorii produc împiedecare, pe când art. 23 cere condamnare. Art. 13 stabilește împiedecare și atunci când cineva a atacat viața propriului său soț etc. etc.

După cum vedem A. folosește numai art. 23 l. m. și totuși spune că s'a servit de art. 13 l. m. și art. 68 C. C. austr. Noi suntem de acord pentru art. 24 pentru că, după parerea noastră art. 13 din l. m. (precum și art. 68 C. C. austr.) sunt greșite. Numai textul trebuie să fie mai precis. În afară de tautologia amintită mai sunt și următoarele greșeli:

a) „acel care se dovedește că a comis un omor voluntar etc.". Sperăm că această dovedire nu se va face pe calea opoziției. Prin urmare ar trebui să fie restabilit textul art. 23 l. m. „care a fost condamnat, chiar dacă sentința nu este definitivă".

b) „Ca autor principal sau complice". Agentul provocator, nu?

VIII.

Reglementarea opoziției lasă de dorit în unele privințe: 1) Cei ce pot face opoziție la o căsătorie, nu sunt enumerați în mod corespunzător și potrivit cazurilor posibile. Dacă în urma publicației cineva care n'are drept la opoziție, va dovedi cu un contract de adopțiune, confirmat de autoritate, că există împiedecarea prevăzută de art. 25, cum se va clarifica chestiunea? Ministerul public n'are drept de opoziție, căci nu este vorba de ordinea publică (art. 44); cei îndreptățiți la opoziție nu se opun.

Pe de altă parte: pentru ce să albă drept de opoziție toți verii, unchi, toate mătușile (ba chiar în textul neprecis al art. 43 „rudele" fără orice mărginire), pentru împiedecări care nu le privesc de loc. (Nu vorbim acum de abuzurile la care poate da loc art. 8, pentru că suntem convinși că acest articol provine dintr'o greșală de tipar sau a celui ce a copiat manuscrisul Anteproectului).

2) Este o mare greșală că pentru orice fel de împiedecare se poate declara opoziție, lipsind chiar și dispozițiunea că numai dovezile prin acte autentice sunt admise. De exemplu: Un ministru sau profesor universitar vrea să se căsătorească. Un unchi al său, adversarul lui politic, sau dușmanul său, se va opune spunând că ministrul, nepotul său, profesor etc. este idiot (art. 7). Tribunalul va trebui să suspende căsătoria (art. 48) pentru că opoziția e făcută de o persoană îndreptățită (art. 42) și pentru motive legale (art. 7). Se va debata serios, dacă ministrul, profesorul etc. este sau nu idiot; iar când Curtea de Casație va constata că nu e idiot, el va putea contracta căsătoria. Sau: Un văr primar căruia fata i-a refuzat mâna, va face opoziție că logodnicul este neputincios. Scandal, zăre, epigrame etc. Vărul propune dovezi. Logodnicul vrea să dovedească contrarul. Când, cum, unde, cu cine? Ce va spune logodnica?

3) Relativ la termenul de opoziție, nici o dispoziție. Vărul respins va putea isbucni în ultimul moment, când s'au adunat toți invitații înaintea ofițerului stărei civile.

4) Nici repetarea opoziției nu este exclusă. Vărul respins va putea împiedeca încheierea căsătoriei. Sunt vre'o 12 împiedecări legale; vărul după ce a fost respins cu una va veni cu alta etc. etc. timp de 2 ani, trei ani de sigur că va putea împiedeca încheierea că-

sătoriei. Conform art. 48 celebrarea căsătoriei trebuie suspendată; A. nu cere nici atât măcar, ca împiedecarea să fie dovedită cu act public.

5) Judecarea opoziției merge chiar până la Curtea de Casație. Credem că tribunalul dă destulă garanție dacă va judeca în prima și ultima instanță. Chiar dacă s'ar putea ține termenele de 10 și de 20 zile, judecarea unei opoziții simple va dura dela 2—3 luni.

IX.

Reglementarea anulării, consecințele ei dau de asemenea loc la obiecțiuni grave. Acestea, precum și celelalte părți ca: desfacerea căsătoriei, procedura divorțului etc. merită a fi relevate într'un oșebit studiu.

Dr. I. F. avocat.

Înțelesul a două cuvinte.

În unele privinți diferim de autorul articolului „Terminologia Juridică în Ardeal". Așa cuvântul „kifogás" (excepție) contra mandatelor de plată date pe baza cambiei, cekului etc. este cu totul altceva, decât »ellentmondásul«-ul (opoziția) contra celorlalte feluri de mandate de plată. În cazul din urmă, mandatul de plată cade prin simplul fapt al înaintării opoziției, pentru că reclamantul nu și-a dovedit dreptul printr'un titlu formal, este deci deajuns o simplă opoziție, pecând în primul caz mandatul de plată fiind dat pe baza unei obligațiuni scrise și formale, este nevoie de o excepție, ce exclude valorificarea dreptului creditorului, care și-a dovedit creanța cu titlul și n'are nevoie s-o mai dovedească.

Din faptul că în vechiul regat nu sunt denumiri deosebite pentru apelul contra sentinței și apelul contra încheierii, nu rezultă ca nici în Ardeal să nu existe; ci din contră să se adopte două denumiri și în tot regatul pentru aceste două noțiuni cu totul deosebite.

Faptul că una și aceeași denumire se întrebuințează pentru două noțiuni, una în procedura civilă, alta în materie de execuție, n'are nici o importanță.

Cine ar obiecta de pildă, că Codul civil (neavând expresiune pentru „kötbér") vorbește de „penalitate" (art. 1070 etc.), cu toate că această expresiune se întruințează și în legile penale.

L.

Jurisprudența.*

Inalta Curtea de Casație și Justiție.

Secție II (pentru Ardeal).

Audierța de la 16 Februarie 1921.

Preșidenția D-lui Dr. C. Chiselță consilier.

Recurs de nulitate al acuzatie M. K. născ. Z și apărătorului său.
Decizia penală No. 249-1921. — Dosar 2122-920

Este vinovată de delictul de omor prin imprudență și se pedepsește conf. art. 290 c. p., mama care neluând măsurile dic-tale de experiență, naște în împrejurări, care ocazionaază moartea pruncului său născut legitim. Este greșită calificarea de omu-

*) E vorba de articolele de lege în vigoare în Ardeal.

cidere cu voință dar fără precugetare (art. 279 c. s.), când în fapt și la dezbateri nu se aduc probe, care să răstoarne afirmațiunea și susținerile acuzatei, că noul său născut, n'a murit din vina ei, ci datorită faptului că dănsa din pricina durerilor nașterii a căzut în leșin și când s'a deșteptat și-a găsit copilul mort.

Această stare de fapt — necontrazisă, rămâne dovedită și instanța nu poate prin prezumpții atribui acuzatei intenția de a omorâ și a o pedepsi astfel pentru crima de omucidere cu voință.

(Casată din oficiu art. 385 al. I b și art. 423 al. II pr. p. luat în considerare de Curte acuzata fiind prejudiciată).

S'a luat în cercelare recursul de nulitate făcut de acuzata M. K. născ. Z. și de apărătorul său contra sentinței Curții de Apel Oradea Mare No. B. 1431-919-20, prin care acuzata fusese condamnată la 2 ani temniță grea și interdicția pe timp de 3 ani de la funcțiuni, pentru crima de omucidere comisă în Februarie 1918.

În lipsa părților, văzând că termenul a fost afișat conform cu legea

Curtea

Ascultând raportul D-lui consilier Dr. A. Popp și pe Dl. procuror Dr. Silviu Popp în concluziuni

Deliberând

Asupra motivelor de recurs:

a) Nulitatea bazată pe punctul I, a, al art. 385 proc. pen., că adică nu ar subverza¹⁾ infracțiune.

b) Nulitatea bazată pe punctul I, b, al art. 385 proc. pen. că adică ar subversa cauze, care exclude imputabilitatea și punibilitatea acuzatei²⁾

A avut în vedere următoarele considerațiuni: Având în vedere că din starea faptică stabilită de instanțele de fond, nu reesă ca dovedită intențiunea acuzatei să-șiucidă nou născutul copil, pentru că acea apărare a ei, că tocmai ca și la nașterile anterioare a leșinat de dureri și când s'a trezit din leșin, copilul era deja mort, n'a fost combătută.

Dar împrejurarea că și-a tănuțit starea gravidă și venindu-i să nască, ce s'a întâmplat repentin³⁾ și pe neașteptate cu toată experiența ei anterioară, s'a dus să nască în grajd unde era frig, nu în casă; și nu s'a îngrijit nici de moașă.

Constitue din partea acuzatei, omisiune culpabilă, deci motivul că n'ar subverza¹⁾ infracțiune este nebazat.

Considerând că omisiunea acuzatei schițată mai sus, este culpabilă și conține toate elementele infracțiunii prevăzută în art. 290 al cod. pen., deci și acest motiv de nulitate est nebazat, recursul de nulitate deci ar fi de respins.

Considerând însă, că după cele desfășurate mai sus, instanțele de fond au instruit în detrimentul acuzatei, cazul de nulitate prevăzut în punctul 1, b. al art. 385 proc. pen., conform aliniatului ultim al aceluiași articol, este a se lua în considerație.

Pentru aceste motive, Curtea

În numele legii

Admite recursul de nulitate al acuzatei declarat contra sentinței N. 1919. B. 1431/20 al Curții de Apel

¹⁾ Nu constitue, nu ar fi, n'ar fi caz, n'ar da loc la.

²⁾ Este probabil o scapare de vedere în copia de pe decizia de care ne servim și pe care am transcris-o întocmai. Este vorba de nulitatea prevăzută de art. 385 al I, C; cazul când adică, instanța de fond greșit a făcut aplicarea unui text de lege și nu trebuie să-l aplice, de oare ce sunt cauze care exclud responsabilitatea și pedepsirea infractorului.

³⁾ Subit.

Oradea Mare și în urma nulității prevăzut în punctul I, b. al art. 385 pr. p., conform aliniat. ultim al articolului citat și în sensul art. 423 al. pr. p.

Casează din oficiu sentințele ambelor instanțe de fond în partea referitoare la calificarea infracțiunii și măsura pedepsei și pe acuzata M. Z. măritată I. Z. o declară vinovată în delictul omorului săvârșit din imprudență și pe baza aceluiași articol, o judecă⁴⁾ la 5 (cinci) luni închisoare corecțională.

Celelalte părți ale sentinței rămân neatinse. Dată și citită în ședința publică, astăzi 16. Febr. 1921.

Adnotare. Conform principiilor procedurii penale în vigoare în Ardeal (art. 426 și următ. din proc. penală; art. 33—36 din nov. pen. a procedurii; când Curtea de Casație (fosta Curie) cu ocazia judecării recursului cu care este sesizată, constată după cerere sau din oficiu caz de nulitate, casând sentința poate însă-și evoca fondul și să judece faptele făcând oficiu de a treia instanța de fond, ca în cazul din speță. Deosebirea este mare de vechiul regat, unde înalta Curte, atunci când funcționează ca Curte de Casație nu judecă pricina în fond nici odată, ci casează hotărârile date cu violarea de lege și proceduri vițioase, în care au fost calcate forme esențiale cerute pentru validitatea lor și trimite pentru judecarea din nou la instanțele de fond (art. 32—36 din legea de organizare a Curții de Casație), sau casează fără trimitere, adică declară fără putere hotărârile judecătorești în anumite cazuri prev. de art. 37 din aceeași lege, cum ar fi bună oară: când s'a condamnat pent'u fapte neprevăzute de lege sau s'a primit un apel peste termenul legiuit etc. În fond Curtea noastră supremă judecă în cauze politice și disciplinare, electorale și încă în vre-o câteva cazuri determinate de legi speciale, cum și în materie de contencios administrativ. Soluționarea proceselor după normele procedurale ale vechiului regat se face mai anevoios de câtă Curtea de Casație și într'un timp mult mai lung.

În Ardeal nefuncționând Curțile cu jurați încă din 1914, crimele sunt date în competența tribunalelor. Rezultatele acestei întocmiri excepționale de competență, pot fi apreciate și servi ca argument susținătorilor desființării Curților cu jurați. Crimele dovedite nu mai rămân în parte nepedepsite, iar mijloacele de atac contra hotărârilor la îndemâna acuzăților, le garantează respectarea textelor ce li se aplică. Atât interesul apărării sociale cât și interesele individuale sunt de o potrivă satisfăcute. Dacă această experiență impusă aci de împrejurări, s'ar face pentru ori cât de scurt timp și în țara veche, s'ar constata poate în concret că e bun principiul ca în toată materia represivă să ne adresăm judecătorilor cu experiență și pregătiți, magistraților de carieră.

Rezolvarea Casatiei în drept este juridică, iar fapta este adecuată textului. Este bine calificată ca omor prin imprudență fapta unei mame, care știind că are să nască, omite de a lua măsurile necesare și astfel prin imprudența ei ocaziona moartea propriului copil; după cum nu se putea iarăși primi soluția Curții de apel, care condamnase în aceleași împrejurări pe o astfel de mamă pentru omor cu voință.

Ne îndoiim însă dacă un astfel de caz s'ar fi soluționat la fel de către instanțele judecătorești din regat, față de textele codului penal român.

Omorul prin imprudență se pedepsește după codul penal maghiar de art. 290 și 291, iar în codul penal român conform art. 243. Dăm aceste texte pentru a le putea compara:

Art. 290 c. p. m. **Acela care prin imprudență**

⁴⁾ Condamnă.

a pricinuit moartea vreunei persoane, a săvârșit delictul de omucidere și se va pedepsi cu închisoare corecțională până la 3 ani.

Art 291 c. p. m. Iar dacă moartea s'a pricinuit prin nepriceperea, neglijența la împlinirea misiunii sau profesiunii aceluia, care a pricinuit-o, sau prin calcarea regulilor acestei misiuni sau profesiuni, delictul se va pedepsi cu închisoare corecțională până la 3 ani și cu amenda dela 2000—40000 coroane.

În cazurile acestui articol, instanța judecătorească va putea interzice persoanei declarate culpabilă exercitarea misiunii sau profesiunii sale pentru totdeauna sau pe timp determinat, după aprecierea sa, iar admiterea din nou la exercitarea acestora, o poate condiționa de un nou examen sau de obținerea unei astfel de dovezi despre posesiunea cuvenitei aptitudini speciale.

Art. 248 c. p. r. Ori care din nedibăcie, din necunoștință, din nebagare de seamă, din neglijență, sau din nepăzirea regulamentelor, va săvârși omor fără voe, or va fi fost cauza nevoluntară de a se săvârși omorul, se va pedepsi cu închisoare de la trei luni până la un an și jumătate și cu amenda de 26 până la 500 lei.

În cazul nostru mama care n'a luat anumite măsuri și astfel a ocazionat moartea copilului său este vinovată, spune Curtea de casația, *de omisiune culpabilă*⁵⁾ care e coprinsă în termenul general de imprudență, coprins în art. 290 și a și fost pedepsită ca atare.

După codul penal român pentru ca fapta cuiva să fie pedepsită conf. art. 248, acea infracțiune trebuie să cadă în una dintre cele cinci previziuni a acestui text; altfel nu este infracțiunea prevăzută de acest articol. Cum fapta unei înfractoare, căzută în leșin, după ce a dat naștere copilului și care a murit în acest timp fără voia ei, nu este nici nedibăcie, nici nesocotită, nici nebagare de seamă, nici neglijență și nici nepăzirea regulamentelor, însemnează că după text nu poate fi vorba de un delict penal. Neluarea unor măsuri necesare pentru garantarea vieții copilului ar fi un al șaselea caz, ar fi o nouă cauză ce a produs moartea, care nefiind prevăzută de art. 248, faptul săvârșit nu e penal în sensul acestui articol. Se poate zice, că dacă prin neluarea măsurilor s'a cauzat un rău apreciabil, în acest caz, e un delict civil și conform art. 998 c. civ. r., partea interesată are drept la despăgubiri civile. (Cas. II/78 B. p. 292.)

Technica codului maghiar în partea lui specială este mai bună, mai minuțioasă coprinzând toate ipotezele. Din citirea art. 290 și 291 se poate vedea că, pentru omorul prin imprudență legiuitorul maghiar a prevăzut două ipoteze: Când infracțiunea a fost comisă în general de ori cine și când infracțiunea a fost ocazionată de cei ce împlinesc o misiune sau profesiune ca: birjari, mecanici etc. etc. Se pare că codul penal francez, deci cel român, a avut în vedere mai mult această ultimă ipoteză, și chiar așa este necomplet, de oare ce nu dă posibilitate judecătorului, ca odată cu aplicarea pedepsei să la posibilitatea înfractorului de a mai cădea în greșală prin interzicerea exercițiului profesiunii în total său în parte, ca în codul penal maghiar. Acest cod, e de observat, că în partea lui specială se ferește

⁵⁾ „Fără voe”, complectăm noi. Trebuie să facem deosebire între omisiunea fără voe, ca în cazul ce discutăm și omisiunea cu voia, spre pildă în cazul când mama n'ar fi alăptat copilul. În ultimul caz comiterea infracțiunii consistă într-o inacțiune voită (delictum omissionis per omissionem) înalta Curte le-a coprins pe amândouă în aceeași expresie.

de definițiuni, generalizarea în penal fiind o greșală. Fiecare text rezolvă cazuri concrete, iar când întrebunțează și asta rar de tot, termeni generici ca în cazul art. 290, legiuitorul s'a gândit tot la rezolvarea în concret a unor cazuri ce se ivesc în practică. Bunăoară tot în speța de care ne ocupăm: Curtea de apel pedepsește pe înfractorea mamă pentru omor cu voia cu 2 ani temniță grea prin aplicarea unui singur text, art. 279 care spune: „Acela care ucide vre un om cu intențiune, dar fără precugetare săvârșește crima de omor și se va pedepsi cu temniță grea de la 10 până la 15 ani;” bine înțeles cu ameliorarea conținută în articolele de lege al circumstanțelor atenuante, care trebuiesc să fie generale pentru crime, delict și contravențiuni (art 91 și 92).

După codul penal român pentru a se aplica o pedeapsă corespunzătoare acestei crimei trebuiesc aplicate cel puțin 3 texte:

Art. 225. Omuciderea săvârșită cu voia se numește omor (definiția).

Art. 234 al ult. În toate celelalte cazuri culpabilul de omor se va pedepsi cu munca silnică pe timp mărginit.

Art 7 al 2. Munca silnică pe timp mărginit de la 5 până la 20 ani.

Spre deosebire de codul maghiar care pedepsește ca pruncuigașă numai pe mama care-și ucide copilul său natural, după codul penal român, în cazul ce ne preocupă, acuzata ar fi pedepsită, tot pentru pruncucidere și i s'ar aplica:

Art. 230. Pruncucidere se numește omorul copilului său născut de curând (definiția).

Art. 232. Tot culpabilul de omor cu precugetare de părintucidere, pruncucidere și de otrăvire se va pedepsi cu muncă silnică pe viață. Iar dacă copilul ar fi fost nelegitim conform codului penal român s'ar fi aplicat:

Art. 232 al II: Pruncuciderea când se va săvârși asupra unui copil nelegitim, de către mama sa, se va pedepsi cu reclusiunea.

Art. 7 al 3. Reclusiunea într'o casă de muncă de la 5 până la 10 ani.

În ultima ipoteză, după codul maghiar s'ar fi făcut aplicarea art. 284. Mama care cu intențiune își va ucide copilul natural în timpul nașterii sau imediat după naștere, se va pedepsi cu reclusiunea până la 5 ani.

Am enumerat aceste articole din ambele coduri pentru a se vedea că, dacă codul maghiar are multe lipsuri, este totuși superior, constituie un progres față de codul penal român, într'u cât, în speța se aplică un singur text.

O altă chestiune care trebuie relevată tot cu această ocazie este și lipsa din codul penal român a ori cărei dispozițiuni cu privire la decăderea de drepturi politice și la funcțiuni publice a celor condamnați, spre deosebire de codul penal maghiar.

Afară de art. 7 de la titlul I despre natura pedepselor unde la al. 5, codul penal român prevede „degradațiunea civică de la 3 ani, până la 10 ani ca ultim fel de pedeapsă principală pentru crime (și care mai nici odată nu se aplică), încolo nicăeri codul penal român nu prevede alături de pedeapsa principală și pedeapsa decăderilor de drepturi sub fiecare capitol sau articol.

Rezultatul este că, nefiind conținute în codul penal român astfel de dispozițiuni, ele rezultă din alte legi ca: legea electorală pentru decăderile de la drepturile politice și toate legile și regulamentele pentru numirile în tot felul de funcțiuni ale statului. Ce-i mai nedrept

este faptul că, astfel de decăderi rămân celui condamnat, pentru toată viața, față de lipsa de text al reabilitării.

Codul penal maghiar în partea lui generală la capitolul III. despre pedepse, într'o serie de articole (54, 55, 56, 57, 58, 59 și 60) se ocupă în mod amănunțit cu această foarte importantă chestiune. Arată, că decăderea de la drepturile politice și excluderea de la funcțiuni, este o pedeapsă secundară, iar în cazurile când în partea specială sub fiecare articol codul o prevede, judecătorul trebuie s'o aplice, trebuie s'o stabilească ca pedeapsă complementară totdeauna; afară de cazurile când pedeapsa principală stabilită de judecată nu e mai mare ca șase luni închisore corecțională sau detențiune, ori este numai pedeapsă bănească, când numai judecătorul va putea omite pronunțarea ei. Mai mult: odată cu astfel de decăderi judecata poate pronunța și omiterea de la anumite profesii sau meserii, care cer pregătiri speciale după cazuri. Aceste decăderi nu sunt pentru toată viața: ci vor fi stabilite de judecată, între 1—3 ani pentru delice și între 3—10 ani pentru crime, mai mult nu pot dura nici în caz de cumul. După ce se arată în ce consistă și că încep să curgă de la data executării complete a pedepsei privative de libertate, legiuitorul maghiar arată că prin trecerea aceluși timp cel condamnat poate fi din nou admis la exercitarea drepturilor sale după confirmarea sau nu a autorităților, după cazuri. Spre deosebire dar de codul penal român unde cum am văzut decăderea în singurul caz prevăzut este principală și nu e obligator a fi pronunțată, legiuirea maghiară o impune spre aplicare ca pedeapsă secundară și stabilește în partea specială a codului deosebirele între pedepsele așa zise infamante arătându-le durata. Specificarea poate fi sub fiecare articol sau la fiecare capitol, printr'un articol anume. Spre exemplu pentru capitolul privitor la „Crimele și delictele contra vieții omenești” prin art. 289 se prevede: „În afară de pedepsele prescrise de articolele precedente ale prezentului capitol, se va pronunța și excluderea de la funcțiuni”. La capitolul despre furt, prin art. 341 se prevede: „Deodată cu pedeapsa privativă de libertate se va aplica pentru furt și excluderea de la funcțiuni și suspendarea exercițiului drepturilor politice”. S'ar părea curios, cum codul maghiar pentru crima de omor nu prevede decădere de la drepturile politice, pe când celui ce a fost condamnat pentru furt i se ia prin lege exercitarea drepturilor politice, odată cu interdicția de la funcțiuni.

Așa a apreciat legiuitorul maghiar, chestiunea comportă discuțiuni din acest punct de vedere. Rămâne însă fapt indiscutabil că în general ca tehnică codul penal în vigoare în Ardeal este cu mult superior codului penal din vechiul regat. O altă deosebire relativ tot la decăderile de drepturi între cele două coduri este și aceea, relativ la exercitarea lor de către supușii români rămași condamnați definitiv în streinătate pentru crime și ori ce fel de delice. Spre deosebire de codul penal român, care nu prevede nici o sancțiune contra supusului român întors în țară după ce a suferit o condamnățiune și care face dovada că a fost judecat sau a executat pedeapsa în streinătate (art. 4 al. 4 c. p. r.); codul penal maghiar prin art. 15 prevede:

„Dacă un cetățean maghiar (acum român din Ardeal) săvârșește în streinătate vreo infracțiune, pentru care conform prezentei legi urmează a se pronunța excluderea de la funcțiuni sau suspendarea exercițiului drepturilor politice, va trebui să se deschidă acțiune publică pentru aplicarea acestor pedepse, chiar în cazul, când pedeapsa s'a executat în streinătate sau dacă autoritatea competentă streină a absolvit pe condamnat de pedeapsă.”

V. M. Dimitriu.

Rezumate de Jurisprudență.

Inalta Curte de casație S. I. și II. (pentru Ardeal).

Materie civilă.

I. Stabilirea onorarului avocaților.

a) Conform § 18 legea LIV din 1912, avocatul are dreptul să ceară stabilirea onorarului său la prima instanță, care a procedat în procesul ce i-a fost încredințat. —

Deciziunea dată este susceptibilă de recurs de o instanță.

b) În procesul pornit de avocat pentru încasarea onorarului stabilit, suma acestuia nu mai poate face obiect de discuțiune.

Admisă cererea de revizie contra sentinței Curții de Apel Cluj No. C 405/21—1920, care dă o interpretare contrarie sus arătatului text de lege. (Cas. s. I. 497/921). —

* * *

Cererea de intervenție secundară. § 85 pr. civ. — Vânzarea, contract consensual, § 1053 cod. civ. austriac. — Executarea contractului. § 884, 902, 1062 cod. civ. austr.

a) În conformitate cu § 85 pr. civ. (ca și cu art. 248 pr. civ. română) intervenție secundară — făcută pentru apărarea drepturilor unuia dintre părțile din proces, poate face în ori ce epocă a procesului până la pronunțarea hotărârii definitive și în legătură cu căile de atac, — deci și înaintea instanței de revizie.

b) După dispozițiile § 1053 cod. civ. austriac (ca și după art. 1295 cod. civ. român), contractul de vânzare este un contract consensual; nu este nevoie de liberarea unui act de intabulare în cărțile funduare, din partea vânzătorului, pentru ca vânzarea să fie perfectă.

c) Partea care nu și-a îndeplinit obligațiunile luate, nu poate cere executarea contractului. § 884/902 și 1062 cod. civ. austriac. În același spirit sunt și art. 1322 și 1364 cod. civ. român. —

Respinsă cerere de revizie făcută contra sentinței Curții de Apel din Cluj No. P. 349/14—1919. Cas. s. I. Decizia No. 645/920. —

* * *

Vânzare cu pact de rescumpărare. — Valabilitate. — Mod de dovedire (§ 1068—1070 și 887 cod. civ. austrac).

a) După dispozițiile § 1068 cod. civ. austriac, vânzătorul își poate rezerva dreptul de rescumpărare.

b) Această rezervă poate fi dovedită cu ori ce mijloc de probațiune — martori, jurământ — chiar dacă pentru convențiunea principală a vânzării, s'a dresat un act scris, fără a se menționa despre rezervă. Pentru a fi valabilă însă, părțile trebuie să fi convenit asupra-i în același timp cu încheierea contractului de vânzare, întrucât nu contrazice cuprinsul actului.

Aceasta este interpretarea juridică a §-lui 887 cod. civ. austriac, adoptată în unanimitate de doctrină și jurisprudență.

Admis apelul făcut contra sentinței Trib. Deva No. 2143—8 918. C. Apel Cluj, sent. No. P. 265/13—1919. —

Notă. §-ii 1068, 1069 și 1070 cod. civ. austriac prevăd vânzarea cu rezerva rescumpărării. Codul civil român îl prevede în art. 1371—1387.

După codul austriac rezerva rescumpărării are loc numai pentru lucrurile imobile. Codul român nu are această restricție (art. 1372). După codul austriac timpul executării acestui drept poate fi nelimitat, dar nu se cuvine decât vânzătorului atât timp cât trăește; nu-l poate transmite la moștenitori sau altuia.

Codul român limitează dreptul de rescumpărare la 5 ani; chiar dacă părțile stipulează un termen mai lung, legea îl reduce la 5 ani (art. 1373); fiind stipulat un termen mai scurt, nici părțile, nici justiția nu-l pot prelungi (art. 1374). În sfârșit dreptul de rescumpărare este transmisibil moștenitorilor (art. 1384 urm.).

P. B.

Materie penală.

Intenția frauduloasă, ca element esențial în crima de omucidere cu voință, se poate atribui acuzatului pe lângă alte constatări de fapt și după felul instrumentului, cu care acesta a săvârșit crima și după partea din corpul victimei, unde a fost aplicată lovitura mortală.

Nu e lovire cauzatoare de moarte, ci e bine calificată omor cu voință, fapta unui acuzat, care întors din război își găsește soția însărcinată de altcineva și în urma unei certe violente, aplică acesteia la cap și cu o săpă ascuțită o lovitură atât de puternică, încât îi sfarmă craniul și provoacă moartea imediată a victimei.

Curtea de Apel într'un asemenea caz a stabilit bine elementele crimei de omucidere cu voință prevăzută de art. 279 c. p. și apredind împrejurările printr'o calificare juridică, a pedepsit pe acuzat conform art. 281 al 3 al codului penal.

Este deci neîntemeiat și a fost respins ca atare, recursul de nulitate declarat conform art. 385 al 1, b. pr. p., pe motiv că instanța de fond, în urma unei greșite calificări a pedepsit pe acuzat pentru omor, când fapta săvârșită era o lovire ce a provocat moartea. (Caș II. [pestru Ardeal]. Decizia No. 174/921 răspins recursul de nulitate contra Sent. N. P. 843/920 a Curții de Apel Timișoara).

Notă. Deosebirea între crima de omor cu voință și cea de lovire cauzatoare de moarte, discutată de Înalta Curte prin decizia ce publicăm în rezumat, prezintă importanță prin faptul că în aceasta materie jurisprudența este puțin dezvoltată, crimele fiind date în competența curților cu jurați și consiliilor de război, care sunt instanțe ce judecă în fapt. Chestiunea în doctrină e discutată mai mult. Omorul cu voință cere două elemente: o acțiune concretă îndreptată contra victimei, un act material, omorul săvârșit printr'un instrument oare care și în al doilea rând o voință culpabilă a infractorului de a ucide, voință isvorâtă din perfidie, din fraudă (animus fraudendi). Nu poate fi condamnat pentru crima de omor cu voință acel care prin torturi morale ori cât de graze ar provoca moartea victimei sale; după cum nu poate fi calificată la fel fapta aceluia, care chiar înarmat respingând noaptea un atac al făcătorilor de rele, ucide pe unul dintre aceștia. Voința de a ucide nu devine criminală decât, când este doloasă. Bine înțeles că e vorba de viața omului pe care legea o protejează pedepsind omorul săvârșit asupra lui.

Față de laconismul codului penal maghiar și român, de oare ce amândouă califică omorul cu voință fără a-l defini, aici:

Art. 279 c. p. m. Acela, care ucide vre un om cu intenție, dar fără precugetare săvârșește crima de omor și se va pedepsi cu temnița grea de la 10—15 ani.

Art. 225 c. p. r. Omuciderea săvârșită cu voință se numește omor.

Rvine magistraților sarcina de a scoate aceste elemente și mai ales acel al intențiunii frauduloase din împrejurările de fapt în care s'a comis crima, din rapor-

turile morale dintre infractor și victimă. Importă foarte mult și felul instrumentului cu care s'a servit ucigașul la comiterea crimei, ca și partea din corpul victimei care a fost lovită, pentru stabilirea elementului de voință criminală de a ucide atribuit infractorului. Nu ai voință de a ucide când lovești cu palma pe cineva, cea ce nu e acelaș lucru când vinovatul atacă victima cu arma, care e instrument ucigaș, ori cu un cuțit sau cu o săpă tăloasă lovește pe cineva la cap, sau în dreptul inimii. De aci distincția după împrejurări a elementelor ce caracterizează omorul spre deosebire de loviri simple și provocatoare de moarte. Poți atribui cuiva intenția de a lovi și cu toate acestea să nu fi avut pe acea de a omorâ, or cât din acea lovitură a rezultat moarte, împotriva voinței infractorului. Distincția a fost făcută în parte în cazul prezent, de către instanța noastră supremă. Comparând textele codului penal român și maghiar din punctul de vedere al putinței de proporționare a pedepsei de aplicat infractorului cu împrejurările de fapt relativ tocmai la speța în discuție, am avea de observat următoarele:

Din punctul de vedere al responsabilității penale ambele coduri admit teoria art. 64 c. p. francez din 1810 și nu recunosc (art. 57 c. p. r. art. 76 c. p. m.) alte cauze care apără de pedeapsă, de cât smintirea, legitima apărare, ordinul legii (surdo-mușii după codul penal maghiar când n'au inteligența necesară, pentru ași da seamă de culpabilitatea ce decurge faptele lor (art. 88 c. p. m.) și minoritatea până la o anumite vârstă.

Iarăși judecătorii vor potrivi în diferite cazuri concrete măsura pedepsei prevezută de lege, ameliorând-o prin combinarea acesteia cu textele relative la scuzele legale și judecătorești, armonizind astfel vigoarea legii penale cu spiritul de echitate.

Cu toate acestea legiuitorul maghiar, ținând seamă că una din cauzele cele mai frecvente ale omorului este mânia, această scurtă nebunie cum o numește J. Clark, și spre deosebire de codul penal român, care nicăeri nu vorbește în special de manie (afară de scuza legală a uciderei soțului surprins în adulter art. 253 c. p. r.), fără a alerga la teoria periculoasă, de-a numi mânia o pierdere momentană a uzului rațiunii din împrejurări independente de voința autorului, adică smintire, ci numind-o emoție puternică.

Prevede pentru acest caz, o pedeapsă mai ușoară chiar în cod și în afară de ameliorările ce ar rezulta ulterior din aplicarea textelor relative la scuzele legale și al circumstanțelor atenuante.

Așa, după ce arată în art. 279 că omorul cu voința se pedepsește cu temnița grea până la 15 ani; iar când este săvârșit asupra unei rude legitime în linie ascendentă (părintuciderea din c. p. r. art. 229, 232 al 1), asupra soțului sau soției, (neprevăzut de c. p. român), pedeapsa este temnița grea pe viață art. 230; codul penal maghiar mai prevede prin art. 281: „Dacă intențiunea a luat naștere în cursul unei puternice emoțiuni și s'a executat în mod subit, omorul se va pedepsi cu temnița grea până la 10 ani;

Iar dacă emoțiunea puternică a luat naștere din cauză că persoana ucisă a vatamat sau ultragiât grav și pe nedrept, pe autor sau pe cei din intimitatea acestuia și dacă în timpul acestei emoțiuni și în mod subit s'a și executat omorul, pedeapsa va fi reclusiunea până la 5 ani.

Omorul săvârșit din cauza unei puternici emoțiuni asupra unei rude în linie ascendentă sau descendentă sau asupra soțului sau soției, se va pedepsi cu temnița grea de la 5 până la 10 ani.

Soțul infuriat de infidelitatea vădită a soției și care într'un moment de desperare o ucide; sau barbatul nefericit care asistând ca martor la reconstituirea de către parchet a crimei de asasinat comis asupra

soției sale într'un moment de furie și de desnadejde, ucide pe asasin cu un foc de revolver, vor trebui oare pedepsiți la fel ca ceilalți ucigași? De sigur că nu. Și vorbim în ipoteza când vor fi judecați de tribunal, iar nu de jurați care i-ar achita la sigur. Voința frauduloasă de a ucide au avut-o amândoi, dar câtă deosebire ca mobil între aceștia și ucigașul obicinuit.

Tribunalele din regat cu ori câtă bună voință nu vor putea pedepsi cu mai puțin de 5 ani închisoare corecțională, pe soțul care cu voință a omorât pe asa-

sinul propriei sale soții; pe când codul penal maghiar dă posibilitate judecătorilor să-l pedepsească cu câte va zile de închisoare corecțională.

Prin urmare codul penal maghiar mult mai riguros în general în prevederea pedepselor, decât codul penal român, care făurit în trei luni este în privința blândeței pedepselor vestit, potrivit moravurilor dulci ale popoului, cum zice raportorul anteproiectului B. Boerescu; rămâne ca tehnică după cum am mai spus mult superior acestuia.

V. M. Dimitriu.

DICTIONAR JURIDIC.

Expresia greșită	Expresia de întrebuințat	Expresia maghiară
Pe baza predatelor	= pe baza celor spuse	= az előadottak alapján
Circumscrișă în paragraf	= determinată de art.	= körülírt
Afirmative	= după arătare; titlurile afirmative perdute = titlurile perdute după cum afirmă . . .	= állítólag
Incredințează cu redactarea	= însărcinează cu . . .	= megbizva
Articlu	= articol	= cikkely
Spese	= cheltueli; s'a spus = s'a cheltuit	= költség
Act final	= act definitiv; formează act final = face act definitiv	= végleges
Extaprocusual	= grațios	= perenívülli
Avocațial	= de avocat	= ügyvédi
Pozițiune	= articol (allniat) omite stabilirea pozițiilor contestate = nu ia în seamă aliniatele contestate	= tétel
Procesual	= care face obiectul procesului	= peres
Inprocesuat	= pârât	= alperes
Cercual	= de ocol; judecătoria cercuală = jud. de ocol	= kerületi, járás(bíróság)
Enunțiatlunea	= declarația	= nyilatkozat, kijelentés
Convircat	= a convincat pe intimat la suportarea cheltuielilor = a obligat pe	= kötelezte
Expensar, a stabili spesele din expensar	= notă de cheltueli	= költségjegyzék
Petit apelatoric	= cerere de apel	= felebbezési kérelem
Contra petit	= contra propunere	= ellenkérelem
In consonanță	= potrivit cu; conform	= megfelelően
Solvirea cheltuielilor apelative	= plata cheltuielilor de apel	= felebbezési költségek megfizetése
Artecedența procesului	= antecedentele procesului; cele petrecute înainte de intentarea acțiunii	= per előzményei
Extensiune	= întindere	= kiterjedés
Raport de arendă	= raport de drept de arendă	= haszonbérleti viszony
Erumpere	= izbucnire	= kitörés
Pauzat	= suspendat	= szünetel (függ)
Paușale	= cheltueli de cancelarie	= irodaátalány
Admănuia, înmănuia	= înmăna	= kézbesíteni
Intructusul, inctul	= pârâtul; intimat	= alperes
Preterat	= omis; întrucât pozițiile excepționale trebuiau preterate = întrucât articolele contestate trebuiau omise (cea ce se cuvine; onorar	= mellőzni
Competințe	= (competințe avocațiale = onorar de avocat	= járandóság
Trage la îndoială	= pune la îndoială	= ügyvédi járandóság
Decursă	= urmată; procedura decursă înaintea instanței = p. urmată . . .	= kétségbe von
Se provoacă la	= se referă la . . .	= lefolyt
Cu provocare la	= cu privire la; privitor la	= hivatkozik
Se excepționează	= se contestă	= hivatkozással
Ordonanțiunea	= ordonanța	= vitattatik
La realitatea din proces	= starea adevărată în fapt din proces	= rendelet
Plânsoare	= plângere	= perbeli tényállás
Contractul n'a fost prevăzut cu datum	= n'a avut dată	= panasz
Plată la mână reclamantului	= în mână	= nem volt ellátva kelettel
Continuativ	= în continuare	= kezéhez
Abstau dela ajurnarea celor	= mă opresc de la amânarea; nu mai susțin	= folytatólag
Se recere	= se cere	= eláll
Condițiunile recerute de	= condițiunile impuse de	= kívántatik
Exmis	= delegat	= megkivánt
Oculată	= cercetare la fața locului	= kiküldött
Opriște	= prohibiție; nepermitere	= szemle
Se extinde	= coprinde; se întinde peste; asupra	= tilalom
		= kiterjed

V. M. Dimitriu și Laday.

Ofițerii de poliție ca auxiliari ai parchetelor.

(Art. 84, 85 pr. p.)

Descoperirea infracțiunilor la legea penală și adunarea probelor în vederea reprimării lor în interesul ordinii și siguranței publice, sunt date prin lege de regulă în căderea parchetelor. Acestea nu și-ar putea îndeplini menirea fără sprijinul și activitatea autorităților și organelor polițienești.

Care sunt acele autorități și organe polițienești auxiliare ale parchetelor, precum și măsura dependenței lor de procuratură din acest punct de vedere, ne-o arată articolele 84 și 85 din procedura penală în vigoare în Ardeal:

— Art. 85 pr. p. m. *Autoritățile polițienești sunt:* autoritățile și oficiile statului, ale județelor și orașelor cu drept de municipiu, ale orașelor cu consilii constituite și ale comunelor rurale investite cu atribuțiuni polițienești, precum și conducătorii acestora, membrii lor îndreptății a oficia independent, de asemenea și primăriile comunelor urbane.

Organele polițienești sunt: Funcționarii subordonați amintiți mai sus, polițiștii de stat, de municipii, de orașe și comune rurale, jandarmii și subofițerii lor.

Art. 84. pr. p. m. Cercetarea prealabilă o ordonă de regulă și în general parchetul.

Parchetul, în interesul cercetărilor poate cere deslușiri și informațiuni de la toate autoritățile publice, poate da delegație (megkeresés) sau ordona autorităților și organelor polițienești, ca să îndeplinească întreaga cercetare, or numai unele acte; dă direcțiune cercetărilor, controlează mersul lor și felul de a purcede al autorităților care lucrează.

Autoritățile și organele polițienești sunt datoare a îndeplini necondiționat delegația sau ordinul parchetului, mai cu seamă sunt datoare a procedea la descoperirea autorilor și complicilor, apoi la adunarea dovezilor și a corpurilor delict, trebuind a înștiința parchetul despre măsurile mai importante luate și despre rezultatul lor. —

Alături de rolul lor de ajutoari ai parchetelor și judecătorului de instrucție în căutarea și descoperirea infractorilor, autoritatea polițienească ca și organele ei, exercită anumite atribuțiuni judecătorești mai ales în materie de contravențiuni.

Să ne ocupăm deocamdată de rolul acestora ca auxiliari ai parchetelor. În asemenea cazuri poliția are drept misiune căutarea și descoperirea infracțiunilor și organele ei lucrează în calitate de ofițeri de poliție judiciară, instrumentând direct, din ordin sau prin delegațiile parchetului, după cum denunțările crimelor și delictelor comise le sunt adresate lor direct sau procuraturilor.

Rolul poliției este cu atât mai important, cu cât conform articolelor procedurii penale amintite și aproape totdeauna în timpuri normale, arestările, confiscările, perchezițiile domiciliare, primele ascultări de martori etc. sunt date în căderea ei, de a le efectua.

Această efectuare odată executată, rezultatele trebuiesc constatate totdeauna printr'un act scris, care se numește Proces Verbal și care trebuie dresat de orice ofițer de poliție judiciară sau agent care are această calitate.

Procesul Verbal conținând constatările făcute de ofițerul de poliție judiciară în calitatea pe care i-o dă legea, din proprie inițiativă, după ordinul sau delegația ce primește, este indiciul sau proba unui fapt penal, care trebuie transmis parchetului, și care pe baza lui poate continua sau înceta urmărirea infractorului în vederea presiunii.

Actul acesta scris de constatare, procedarea aceasta în scris (proces) prin luarea unor declarațiuni făcute prin vorbă (verbale) ascultate de cel ce-l încheie, adică Procesul Verbal, trebuie alcătuit în anumite forme și se cere să îndeplinească anumite condițiuni, pe care legea nu le arată precis dar care în practică trebuie alcătuit și să conțină:

1. Numirea actului: Proces-Verbal
2. Data când a fost dresat: Anul, luna, ziua și ora
3. Titlul și calitatea ofițerului de poliție sau agentului, autoritatea pe lângă care funcționează, numărul ordinului sau delegației parchetului în baza căreia lucrează, sau consemnarea că lucrează în baza unui ordin verbal al superiorilor ierarhici, ori din propria lui inițiativă.

Se va arata dacă ofițerul de poliție instrumentează la cabinet prin citarea părților înaintea sa, sau dacă face constatările din procesul Verbal la fața locului, unde s'a petrecut infracțiunea.

4. Se va descrie apoi cele constatate la fața locului crimei sau delictului în cele mai mici amănunțimi.

a) Casa, curtea și împrejurimile, efracția, (adică orice fel de violență: ca spargere, ruperea lacătului etc.)

b) Urmele crimei sau delictului lasate de infractor (pete de sânge, urme pe pași, urme de degete etc.)

c) Schițarea planului locului crimei sau delictului

d) Corpurile delict aflate la fața locului

e) Descrierea cadavrului victimei, a poziției în care a fost găsit, examinarea rănilor și descrierea lor după felul instrumentului cu care au fost produse

5. Interogarea victimei în viață, sau a păgubașului și consemnarea amănunțită a declarațiilor.

6. Interogarea tuturor martorilor, consemnarea depozițiilor acestora, confruntarea lor între dânsii și cu victimele.

7. În caz când infractorul a fost prins chiar de la început, interogarea acestuia trebuie făcută amănunțit și descrisă în Proces verbal, după ce infractorul a fost examinat minușios ca: îmbrăcăminte, pete de sânge și ori ce urmă fizică ce ar fi un indiciu de control și de stabilire a adevărului, iar acestea fuseseră consemnate pe larg în Procesul verbal.

8. Procesul verbal se încheie apoi și se semnează de către ofițerul de poliție judiciară care l'a dresat.

În cazul când Procesul Verbal este dresat la cabinet, el nu va conține descrierea; ci numai rezultatele interogatoriilor părților și martorilor și confruntarea acestora.

Vom continua cu exemple în numărul viitor.

V. M. Dimitriu.

Literatură Juridică.

S'a pus sub presă și va apare în curând **Noul codice de ședință al judecătorului de ocol adnotat și comentat de: Corneliu Botez consilier la înalta Curte de casație și justiție. Doctrina și soluțiunile jurisprudenței (1908—1921). În comparație cu legislația ungară, austriacă și rusă. Decrete-legi, decrete, ordonanțe și circulări ministeriale** Așteptăm cu nerabdare apariția acestei importante lucrări, care prin varietatea chestiunilor ce rezolvă și cercetarea tuturor legislațiilor

aplicabile în România Mare, va fi de un netăgăduit folos, atât pentru juriștii din vechiul regat cât și pentru acei din Ardeal, Bucovina și Basarabia. Vom reveni pe larg la apariție.

* * *

Procedura de Moștenire din Ardeal. (Legea XVI. din 1894) traducere din limba maghiară de D-nii Dr. *Joan Popp*, președinte de senat al Curții de Apel Oradea-Mare și *Paul Balașiu*, Consilier la Curtea de Apel. Cluj. 1921 editura tipografiei „Carmen” Petru D. Barițiu Cluj.

Primiți volumul în momentul când punem revista sub presă. Ne vom ocupa pe larg în numărul viitor. O răsfoire în grabă totuși ne dă prilejul de a felicita pe destinații traducători, de munca ce au depus dând traducerea într-o limbă pecat de adecuată textului pe atât de juridic românească.

D.

Cronica legislativă

La 7. Iunie a fost semnată la Belgrad de către Miniștrii de externe ai României și Jugoslaviei convenția de alianță defensivă în vederea menținerii păcii și ordinii stabilite prin tratatele de pace de la *Trianon* de la 4 Iunie 1920. și cel de la *Neully pe Seina* de la 27. Noembrie 1919, cu următorul conținut:

Art. 1. — În caz de atac neprovocat din partea Ungariei sau a Bulgariei sau aceste două Puteri contra uneia din înaltele părți contractante în scopul de a aduce atingere ordinii stabilite de tratatul de pace de la *Trianon* sau aceluia de la *Neully pe Seine*, cealaltă parte se angajează să contribuie la apărarea părții atacată în chip determinat prin aranjamentul prevăzut de art. 2 al prezentei convenții.

Art. 2. — Autoritățile tehnice competente ale României și ale regatului sârbilor croaților și slovenilor vor hotări în comună înțelegere dispozițiile necesare pentru executarea prezentei convenții, printr-o convențiune militară care se va încheia ulterior în timpul cel mai scurt posibil.

Art. 3. — Nici una din înaltele părți contractante nu va putea încheia o alianță cu a treia putere fără a înștiința prealabil pe cealaltă parte.

Art. 4. — Pentru a coordona eforturile lor pacifice, ambele guverne se obligă a se consfătuși asupra chestiunilor de politică externă relativă la raporturile lor cu Ungaria și cu Bulgaria.

Art. 5. — Convențiunea de față va fi valabilă 2 ani din ziua schimbului ratificărilor. După expirarea acestui termen, fiecare din părțile contractante va putea denunța convențiunea de față. Ea va rămâne totuși în vigoare 6 luni după data denunțării.

Art. 6. — Convențiunea de față va fi comunicată Societății Națiunilor. (Pactul Societății Națiunilor.)

Art. 7. — Convențiunea de față va fi ratificată și ratificările vor fi schimbate cât s'ar putea mai curând.

Această convențiune a fost urmată de o alta la fel încheată între *România* și *Polonia* spre a se apăra contra Rusiei și ratificată la 25 Iulie 1921 la București.

* * *

Corpurile legitime au votat în ședințele de la 10 Iunie și 15 Iulie 1921 »*legea pentru unificarea funcționării corpului de avocați*«, care e coprinsă în trei articole:

Art. I. Orice avocat înscris la unul din barourile din țară va putea pleda în fața ori cărei instanțe judecătorești din întreg regatul. Tot astfel orice avocat înscris la orice barou va putea cere transferarea și înscrierea la alt barou.

Art. II. Orice legi, regulamente, ordonanțe, dispoziții etc. cu caracter local sau regional, moștenite de

la imperiul rus și cel Austro-Ungar, relativ la această lege se abrogă.

Art. III. Ministerul de Justiție va da instrucțiunile convenite pentru executarea acestei legi în termenul de mai sus fixat.

Această lege s'a promulgat la 22 Iulie 1921 și s'a publicat în Mont. Off. Nr. 89 din 26 Iulie 1921 sub No. 3444.

Legea tranșează definitiv punctul de vedere logic, asupra căruia de altfel Curtea de Apel din Cluj și a spus de mult părerea.

* * *

S'au mai votat:

Lărgirea de Competență la judecătorii de ocoale din Transilvania, Banat, Crișana, Satmar și Maramureș.

În același timp și spre a păstra proporțiile convenite în regularea competenței diferitelor instanțe judecătorești, se prevede în proiect majorarea și a celorlalte limite de valoare.

Astfel s'a mărit în aceeași măsură, adică s'a împărțit: Suma de lei 50 până la care paragraful 476. alin. 2 din procedura civilă prevede dreptul de apel în contra cerșilor de judecată pronunțate în procesele având de obiect obligațiunea de a da sau a face și în acțiunile imobiliare.

Suma de lei 100 până la care paragraful 513 alin. 2 din procedura civilă prevede că apelurile în contra cerșilor de judecată se vor delibera în camera de consiliu a tribunalului.

Suma de lei 500 până la care paragraful 521, alin. 1 din procedura civilă nu admite cererea de reviziune contra sentințelor tribunalului și cea de lei 100 în cazurile prevăzute de paragraful 758 Nr. 3 și 5 din procedura civilă.

Suma de lei 2.500 peste care cererea de reviziune în contra sentințelor pronunțate de tribunale ca instanțe de apel trebuie îndreptată la Curtea de casație, iar nu la Curtea de apel.

Suma de lei 1.000 până la care cererea de reviziune făcută în contra sentinței unui tribunal se deliberază de instanța de reviziune numai în camera de consiliu.

Suma de lei 500 peste care paragraful 691. alin. I din procedura civilă admite apelul în procesele matrimoniale.

Suma de lei 2.500 peste care în pricinile matrimoniale, din procedura civilă, declară admisibilă cererea de reviziune.

Sumele fixate ca limită a competenței în toate aceste cazuri au fost mărite împărțit prin proiectul de lege.

Informațiuni.

Conducătorii acestei reviste își îndeplinesc o plăcută datorie, de a aduce călduroase mulțumiri Directorului general al Justiției din Cluj, în persoana D-lui Victor Pop distinsul nostru coleg, care cu o deosebită sollicitudine a înlesnit prin subvenția ce ne-a acordat apariția primului număr al „Ardealului Juridic”.

* * *

Ministerul Justiției Direcțiunea Generală Cluj a dat o ordonanță prin care a ridicat suspendarea proceselor intentate contra statului maghiar. Consiliul Dirigent suspendase aceste procese încă în 1919, iar Ministerul Justiției a apreciat just că această chestiune nu poate fi ținută pe vecie în suspensie. În același timp, Ministerul Justiției a

orientat instanțele, că ridicarea suspendării nu înseamnă că de acum înainte instanțele noastre vor putea chema înaintea lor și pe statul maghiar; aceasta având loc numai atunci dacă dreptul internațional o permite, adică dacă Statul strein s'a supus de bună voie competenței instanțelor noastre, sau dacă este vorba de un proces în care se valorifică un drept real referitor la un imobil situat pe teritoriul nostru. Ministerul Justiției, de altfel, are intenția să împiedice ca procesele intentate contra Statului maghiar în timpul stăpânirii maghiare să nu se transforme în mod automat în procese intentate contra Statului nostru. Prin urmare a dat instanțelor informațiunea să nu inlocuiască Statul maghiar cu Statul român; ci să facă să înceteze procedura (dacă continuarea se cere) pe baza punctului 1 art. 180 P. c. pricina fiind rezervată c'ii diplomatice.

Cu această ocazie notăm un proces care este din cele mai interesante în istoria dreptului internațional privat.

În 1919 când Ungaria era republică sovietică, guvernul sfaturilor a socializat băncile, declarând averile lor drept averea statului. Institutul principal din Budapesta al Băncii Austro-Ungare fiind deasemenea socializat, guvernul a pus mâna pe suma de 150 milioane ce se află la acel institut și trimis-o la Viena la legațiunea maghiară. Într-o noapte contrarevoluționarii maghiari au intrat la legațiune și au luat suma de 150 milioane. Poliția din Viena urmărind pe făptuitorii, a găsit la ei 69 milioane pe cari le-a depus la instanță. Institutul principal din Viena al Băncii Austro-Ungare a declarat că banii au fost luați pe nedrept de către guvernul sfaturilor, ei constituind proprietatea băncii. Pe baza aceasta Banca a cerut ca banii să fie sechestrați, iar guvernul sfaturilor a cerut ca banii să-i fie predați ca proprietate de stat. Judecătoria de ocol a ordonat sechestrarea, iar guvernul sfaturilor a făcut apel. Landesgericht-ul a schimbat cartea de judecată a judecătoriei, ordonând ca banii să fie predați guvernului sfaturilor, iar tribunalul suprem (Oberster Gerichtshof) a respins recursul Băncii cu următoarea motivare:

„Tribunalul suprem adoptă expunerile Landesgericht-ului, după cari sechestrul cerut nu ar fi în acord cu principiile fundamentale ale dreptului internațional, pentru că nici un stat nu poate să cheme pe celălalt înaintea instanțelor sale. De sigur, sunt și excepții. O astfel de excepție își are ființă, (abstragându-ne dela supunerea spontană) când e vorba de bunuri imobile din țară. Pe lângă aceasta se poate argumenta și în favorul acelei opinii că sezișarea instanțelor naționale poate să mai aibă loc, când este vorba de îndestulirea sau asigurarea unor asemenea drepturi contra statului strein, cari urmează a fi realizate în țară și față de cari statul strein trebuie considerat ca o parte obligată pur civilă.

Însă această supoziție lipsește în speță. După cum reiese din expunerile băncii, banii păstrați la Institutul principal din Budapesta au fost luați în posesiune de către guvernul sfaturilor, care după cum este cunoscut, posedă de fapt puterea de stat și stătea în legătură internațională și cu statul nostru; iar faptul că guvernul sfaturilor a luat în posesiune banii în chestie, pe baza acestei puteri de stat, este hotărâtor în chestiunea dacă instanțele noastre pot să statueze. Față de acest fapt n'are importanță împrejurarea că Banca își bazează dreptul ei pentru înapoierea banilor — cari au ajuns în posesiunea reprezentanței austriece ale statului maghiar și au fost depuși la judecătoria — pe titlul de drept privat al proprietății.“

Motivele Landesgerichtului, adoptate de Oberster Gerichtshof, erau:

„Măsurile de socializare, luate de guvernul sfaturilor, sunt acte ale suveranității (Regierungshoheit) statului strein. Chiar dacă socializarea constituie o încălcare a drepturilor private sau o violare a convențiilor internaționale, ea este totuși o emanare a suveranității (Suveranität) statului. Dreptul de care e vorba, se bazează pe un act al puterii de stat.“ L.

Deciziune.

Ministerul de agricultură și Domeniilor București.

Art. I. Până la organizarea Serviciului Contencios din Ardeal, Banat și părțile ungurene, alipite la vechiul regat, se autoriză a funcționa ca organe ale Statului, pendinte de Ministerul Agriculturii și al Domeniilor două servicii de contencios regionale: unul la Cluj și altul la Arad, care vor cuprinde toate județele respective, conform circumscripțiilor juridice ale Curților de Apel din Ardeal, Banat și părțile ungurene.

Art. II. Ambele aceste servicii regionale de contencios, vor fi reprezentate și conduse pe răspunderea lor personală a avocatului Statului din localitate, care vor avea direcția și controlul tuturor advocaturilor Statului din circumscripțiunea lor.

DI. Dr. I. Suciș va fi șeful serviciului Contencios regional, din Cluj iar DI. Dr. V. Avramescu al celui din Arad.

Art. III. Aceste servicii regionale de Contencios vor fi sub autoritatea și controlul nostru și al Direcțiunii Serviciului Contencios Central de Minister, unde se vor comunica toate procesele statului și toate afacerile de natură contencioasă, privitoare pe Ministerul Agriculturii și al Domeniilor pentru a se centraliza și controla.

Pentru procesele și afacerile celorlalte Ministere și autorități publice, se vor lucra sub autoritatea și controlul acelor Ministere și autorități.

Art. IV. Toți D-nii avocați ai statului din Ardeal, Banat și părțile ungurene, se vor conforma în totul legilor, regulamentelor și deciziunilor noastre azi în vigoare.

Art. V. Este absolut interzis, ori căruia organ sau funcționar al statului, pendinte de Ministerul Agriculturii și al Domeniilor din Ardeal, Banat și părțile Ungurene, de a mai da procuri sau autorizațiuni, de a reprezenta pe Stat în justiție, avocaților particulari.

Statul în viitor nu va putea fi reprezentat decât prin avocatul Statului din localitate, iar cheltuielile de judecată acordate Statului, se vor încasa numai la Stat.

Art. VI. Această deciziune se va publica prin Monitorul oficial și comunica tuturor Ministerelor și autorităților publice.

Curtea de Apel Cluj.

Secția de vacanție.

Procese Civile hotărâte.

Judecate în luna Iulie. 358/11—1921 Sara N. Suranyi c/a. „Lakatos Áruház“, doved. — 446/6—1921 Petru Bobora c/a. Maria Costa, amânare. — 477/5—1921 Lucreția Pintican c/a. Ștefan Goartia, apelul s'a revocat.

Procese Penale hotărâte

Judecate în luna Iulie. 544/79—1921 V. Iepure și consoții, omor. hot. — 561/52—1921 I. Poschner, asasinat. hot. — 582/20—1921 I. Moldovan, ultraj la pudoare hot. — Ioan Nagy, furt hot.

Sorocite pe luna August. 274/19—1921 Ioan Lingurar și soțul, tâlhărie. — 552/13—1921 Victor Bucur, tâlhărie.